

Biblioteka
„dereta vam predstavlja...”

Urednik
Anja Marković

Naslov originala
Μαργαρίτα Καραπάνου
Η ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ ΚΑΙ Ο ΛΥΚΟΣ

Copyright © Margarita Karapanou – I Kassandra kai o lykos
Kastaniotis Editions S.A., 2006 Athens
Copyright © ovog izdanja *Dereta*

MARGARITA KARAPANU

Kassandra i vuk

Prevod sa grčkog
Milica Špadijer

Beograd
2018.
DERETA

Mojoj majci, Margariti Lamperaki, s ljubavlju

Prvi dan

Rodila sam se u julu, u vučji sat, u znaku raka.

Kada su me doneli njoj kako bi me videla, okrenula se ka zidu.

Vuk

„Dođi da gledamo slikovnicu.”

Dotrčala sam u njegovu sobu, s knjigom pod pazuhom, i nežno mu je pružila.

Na prvoj slici vuk razjapljenih čeljusti proždire sedam sočnih prasića.

Obično bi mi bilo žao vuka. Kako će odjednom progutati sve te prasiće? Stalno sam mu to govorila i pitala ga. Tada bi vuk zavlačio svoju dlakavu ruku u moje bele gaćice i dodirivao me. Nisam osećala ništa osim nekakve toplote. Prst bi mu nestajao i pojavljivao se, a ja sam gledala u njega. Duboko je disao i preznojavao se. Nije mi mnogo smetalo.

Sada, kad god me pomaze, setim se vuka i bude mi ga žao.

Miss Darry

Kao i svakog popodneva, Miss Darry me je povela do Neznanog junaka¹ da se igram. U pesku sam pravila kule i pite. Miss Darry je iz svoje roze tašne izvadila roze klupko i počela da plete. Prethodne večeri, praveći se da spavam, videla sam Miss Darry kako se svlači. Grudi su joj bile kao crkvena zvona, a dlake spreda – svetlosmeđe. Kada se ispružila na krevetu, odjednom začuh duboko disanje. „Sigurno je bolesna, nesrećnica”, pomislih. A ona – stenje li stenje. Iznenada joj se iz grudi ote krik kao da je kolju i malo posle slatko zaspala. O tome sam razmišljala dok sam u pesku pravila kule i pite.

Nedugo zatim, Miss Darry je otišla i guvernanta mi je postala Miss Scriven. Ona je bila srčani bolesnik.

¹ *Neznani junak* – spomenik na Sintagmi (Trgu Ustava), u Atini. (Sve napomene u tekstu su prevodiočeve, osim ukoliko nije naznačeno drugačije.)

Nedelja

Živimo pored dvorca.

U dvorcu žive kralj, kraljica i nekoliko njihovih rođaka. Na velikim vratima stoje čuvari², muške dadilje u belim suknjicama i s crvenim čupavim kapama. Okolo, bleštavi policajci paze na zid – da kralj, kraljica i njihova deca ne pobegnu. Njih, međutim, baš briga za to. Imaju ogroman vrt za igranje. Svakog dana posećuju ih zao-krugljena gospoda nalik kornjačama, pa imaju i društvo.

Nama je naša kuća velika.

Uveče se baba šetka po salonu i pokazuje mi pretke. Sede na stolicama i odmaraju se. Ispod svakog imena je malo svetlo, a ramovi su zlatni i puni rupica, poput sira. Evo i Generala, sa rukom koja raskopčava sako i očima uprtim pravo u bife. „General je”, govori mi baba, „doveo Grčku u red.” Zamišljam Generala kako posprema Grčku stavljajući gospodu i gospođe u fioke.

Nedeljom baba prima goste u salonu. Večeras je došao samo gospodin Aris³, ambasador i pesnik, špicast kao olovka.

Jeli smo. Petros donosi slatkiše i kafu, a gospodin Aris će sad da recituje. Recituje. Meni se to sviđa i smejem se jer on svaki čas ispušta isti zvuk, pa sam i ja naučila da igram tu igru.

² Čuvari – vojnici Kraljevske garde koji su nosili tradicionalne grčke uniforme.

³ Aris Veluhiotis (Αθανάσιος Κλάρας, 1905–1945) – zapovednik armija levice u Grčkom građanskom ratu, koji je trajao od 1944. do 1949. godine.

„Sir - mir!”, vičem, ali niko se ne smeje. Gospodin Aris me gleda i topi se od finoće.

Napuštam ih i trčim u kuhinju, ispod Fanine suknje. Fani pere suđe, ne zna se koliko ima godina jer je luda.

„Svi ste vi prljavi”, govori mi. „Prljavi. Novac vam smrdi kao vaši mozgovi.”

„Pričaj mi o ratu, Fani.”

Ona seda na stoličicu, ruke joj paraju vazduh i postaju užarene buktinje.

„KASNIJE”, zagrme, „kada smo ostali među svojima i kada su naše pesme oduvale kamenje i nebo, pesnik i magareći ambasador koji rimuje po dva stiha, gospodin Aris, izronio je ispod stola vičući: 'Istorijski trenutak!', a tvoj deda je rekao tvojoj babi: 'Sapfo, došlo je vreme da mrem.' Mi smo izašli na ulice i kao pomahnitali usisavali vazduh u pluća, nismo mogli da ga se nadišemo. A vi ste se smanjili, bili ste manji od makovog zrna.”

Fani miriše na krv i ja joj se primičem.

„Pojeli ste nas ponovo, pojeli ste nas, vi nezasiti zgrtači novca...”, i usred vike počinje da peva.

Nedeljom jedan čovek dolazi po Fani. „Moj buntovniče”, govori mu. Čitava se pruža ka njemu, spremna da ga usisa. I Statis mi priča o ratu.

„Bio sam u planinama, zajedno sa Arisom”, šapuće, a oči mu postaju plišane.

„Bili ste s našim gospodinom Arisom?” pitam.

A on se zanjiha kao drvo, njegov smeh prelazi i na Fani, njiše se i ona, smeju se šerpe i tanjiri, smeju se čaše, viljuške i čajnik; kuhinja samo što ne eksplodira. Miluju se pogledima, kuhinja sada škripi od njihovog disanja, Statis se šepuri kao paun u Kraljevskoj bašti, Fani se hvata za grudi i stiska ih, hvataju se međusobno i grabe u njenu sobu kao muve bez glave, rukama i nogama, poput hobotnica.

Penjem se u salon.

„Arise, dragi, još malo mleka? Probaj i ove *buns*⁴, izvrsne su.”

Hladno mi je. Gladna sam. Obuzima me neka tuga, a ne znam ni sama zašto. Idem u sobu da prelistam svoju novu knjigu. Plačem dok okrećem strane. O Severnom polu je.

⁴ *Buns* (engl.) – zemičke.

Mamin poklon

Jednog dana, moja mama Kasandra mi je donela lepu lutku na poklon. Bila je velika i umesto kose imala je žutu vunicu.

Stavila sam je u kutiju da spava, ali sam joj pre toga otkinula ruke i noge kako bi stala.

Kasnije sam joj otkinula i glavu da ne bi bila tako teška. Sada je mnogo volim.

Poslastičarnice

Pošla sam u šetnju sa blizancima i njihovom guvernantom.

Bili su potpuno isti. Kao da sam izašla samo s jednim.

Poneli smo i naše kofice da se igramo poslastičarnice. Kiša, međutim, nije padala već nekoliko dana i zemlja je bila suva i tvrda.

„Pišaj!”, rekli su mi blizanci.

Uplašila sam se.

„Pišaj da se igramo poslastičarnice. Ili ćemo te uštinuti za dupe. Pišaj, bre, debela!”

I ja sam piškila. Nikad zemlja nije bila tako sjajna i naši kolačići tako pufnasti.

Kad sam se vratila kući, baba je sedela na krevetu, nosila je svoj čipkani ogrtač i čitala *Braču Karamazove* s pozlaćenim koricama.

„Kako je bilo u šetnji?”, pitala me je odsutno.

„Pišaj, baba! Pišaj kad ti kažem!”

Posle toga, za kaznu tri dana nisam jela slatko za stolom.

Izlet

Jednog popodneva smo autom ujka Harilaosa otišli na izlet do mora.

Stigli smo na plažu i prostrli cvetni stolnjak da jedemo. Ujna Patra je svoj štap za hodanje zabola u pile, a baba je iz tašne izvadila *Braću Karamazove* i počela da čita.

„Ajmo u šetnju”, rekao mi je ujka Harilaos. Uzeo me je za ruku i otrčali smo do mora.

„Kasandra, ispričaj mi priču o Sireni.”

Ujak je gledao u more kao da celog želi da ga popije. Seli smo na stenu.

„Postoji jedna sirena koja me zove kad padne mrak. Noge su joj prikovane za dno, ali je toliko visoka da njena glava dodiruje nebo, a u očima joj plivaju ribe i iz njih raste cveće. Znaš, ujka Harilaose, na dnu je sve drugačije i, kada digneš pogled, vidiš jedno novo nebo, mokro i talasasto.”

Ujka Harilaos pogleda babu i ujnu, koje su nepomično sedele na peščanoj obali, a onda ponovo u vodu.

„Pričaj mi još.”

„Ujka Harilaose, treba da se vratimo, baba završava poglavlje.”

Vučem ga za ruku, ali pantalone su mu se zapetljale u alge i, da sam ga ostavila, sigurno bi se pretvorio u ribu, a ujna Patra bi se mnogo naljutila.

Počela je kiša. Baba je otvorila kišobran.

„Sešću pored sardina da ih čuvam”, šapnu mi ujka Harilaos kako ga ujna Patra ne bi čula, „da ne namirišu more i pobegnu.”

„Ne brini, ujka Harilaose, čuvaću ih i ja.”

Ujka Harilaos se opružio na pesku pored sardina, kapljice su mu se slivale niz obraze, šešir mu se pretvorio u baru, baba je počela drugo poglavlje, a ujna Patra se, prsta uperenog ka nebu, svađala s kišom.

Med

Jedne letnje večeri, pošto me je mama smestila u krevet, poljubila u levi obraz i poželela mi laku noć, ugasila je svetlo i ostala sam sama u mračnoj sobi. Pevajući neku pesmicu, stavila sam ruku u gaćice, da bih imala društvo. Međutim, postala sam sva tupa i mekana. Bilo mi je lepo i nisam želela da prestanem.

Postajalo je sve jače i mislila sam da ću pući. Kao da su se neka-kvi slatki tegovi uzdigli od mojih tabana do stomaka i ispunili me šećerom. Gusti med slivao se sa svih strana i ja sam se davila u slasti.

Iznenada, dok mi se grlo stezalo od slatkih sokova, kuća se zatrese i poče da pada kiša. Zemlja se otvorila i progutala okolne kuće, jednu po jednu. Brzo izvadih ruku iz gaćica.

„Dragi Bože”, rekoh „molim te, oprosti mi. Neću nikad više. Poštedi mi život!”

Ali zemlja oko mene propadala je sve više. Bog se naljutio zauvek. Onda i ja ponovo stavih ruku u gaćice i vratiše se slatki sokovi. Počeh da pevam.

Dok je kuća nestajala kroz rupu u zemlji, med se preli preko mene i ja umreh u slasti.

Margarita Karapanu
KASANDRA I VUK

Za izdavača
Dijana Dereta

Lektura
Iskra Vuksanović

Korektura
Dijana Stojanović

Likovno-grafička oprema
Marina Slavković

Prvo DERETINO izdanje

ISBN 978-86-6457-184-5

Tiraž
1000 primeraka

Beograd 2018.

Izdavač / Štampa / Plasman
DERETA doo
Vladimira Rolovića 94a, 11030 Beograd
tel./faks: 011/ 23 99 077; 23 99 078

www.dereta.rs

Knjižara DERETA
Knez Mihailova 46, tel.: 011/ 26 27 934, 30 33 503

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.14'06-31

КАРАПАЊУ, Маргарита, 1946–2008

Kasandra i vuk / Margarita Karapanu ; prevod s
nemačkog Milica Špadijer. – 1. Deretino izd. – Beograd
: Dereta, 2018 (Beograd : Dereta). – 133 str. ; 21 cm. –
(Biblioteka Dereta vam predstavlja ---)

Prevod dela: I Kassandra kai o lykos / Margarita Kara-
panou. – Tiraž 1.000

ISBN 978-86-6457-184-5

COBISS.SR-ID 263608844